

בבית המשפט העליון

רע"א 983/23

לפני:

כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המבקשים:

1. משאבים מאוחדים (1981) בע"מ
2. אלעד כץ
3. לייטקום ישראל בע"מ
4. איה קוק רז

נ ג ד

המשיבים:

1. משה הייט
2. שלמה וולפנר
3. טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ
4. TEVA PHARMACEUTICALS EUROPE B.V

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו בתיק תנג 018913-10-22 שניתנה ביום 26.12.2022 על ידי כבוד השופטת ס' יעקובי

בשם המבקשים:

עו"ד דן צוק, עו"ד ד"ר שחר ולר

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על החלטת המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת ס' יעקובי) מיום 26.12.2022, בגדרה נמחקו ארבע בקשות לגילוי מסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: חוק החברות), ונותרה לבירור בקשה נוספת לגילוי מסמכים שהוגשה באותו עניין.

2. הבקשות שנמחקו הוגשו על-ידי המבקשים בתנ"ג 23416-10-22 (להלן: בקשת ז), תנ"ג 19104-10-22 (להלן: בקשת לייטקום), תנ"ג 19042-10-22 (להלן: בקשת כץ), ותנ"ג 18913-10-22 (להלן: בקשת משאבים מיוחדים). הבקשה שנותרה לבירור היא בקשתו של המבקש בתנ"ג 20380-10-22 (להלן: בקשת וולפנר), אליה הצטרף כמבקש נוסף המבקש בתנ"ג 19463-10-22 (להלן: בקשת הייט).

רקע עובדתי

3. ביום 10.10.2022 פורסמה הודעה מטעם נציבות האיחוד האירופי (להלן: הנציבות), בה צוין כי הנציבות הודיעה למשיבה 3, טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

(להלן: החברה), על עמדתה המוקדמת בעקבות חקירה שקיימה, ולפיה החברה הפרה את כללי ההגבלים העסקיים של האיחוד האירופי. עניינה של ההפרה בפעילות של החברה שנועדה לסכל תחרות לתרופת הדגל שלה, הקופקסון. בעקבות הודעה זו, הגישו ארבעת המבקשים והמשיבים 1-2, בקשות לגילוי מסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות – בהן נטען, בין היתר, כי הודעת הנציבות מקימה תשתית ראייתית ראשונית להפרות של חובות שונות החלות על נושאי המשרה בחברה, באופן המקים לחברה זכות תביעה.

4. כלל הבקשות, להוציא בקשת רוז, הוגשו במהלך חול המועד סוכות, ועל כן נקלטו ואושרו לרישום במערכת 'נט המשפט' רק עם סיום החג, ביום 18.10.2022. על פי התיעוד במערכת 'נט המשפט', בקשת וולפנר הוגשה בפועל ביום 11.10.2022 בשעה 17:18 (ראו הודעת מזכירות, שניתנה על-ידי מזכירת בית המשפט, מיום 18.10.2022); בקשת הייט הוגשה ביום 12.10.2022 בשעה 07:00; בקשת משאבים מאוחדים הוגשה ביום 12.10.2022 בשעה 16:40; ובקשות לייטקום, כץ ורוז הוגשו בימים 13.10.2022, 18.10.2022 ו-19.10.2022, בהתאמה. בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 24.10.2022, נתבקשו הצדדים לכלל הבקשות להגיש את עמדתם בשאלת הדרך המיטבית לקידום וניהול ההליכים. כן הורה בית המשפט המחוזי על איחוד זמני של ההליכים עד להכרעה בסוגיה זו, לשם יעילות הדיון ועל מנת לאפשר לצדדים לעיין הדדית ביתר התיקים.

5. המבקשים בבקשת וולפנר ובבקשת הייט הגישו עמדה משותפת מטעמם (להלן: וולפנר-הייט), בה הודיעו כי הסכימו על 'איחוד כוחות' ביניהם, וטענו כי יש ליתן עדיפות לבקשותיהם, אשר הוגשו ראשונות בזמן. כן טענו וולפנר-הייט כי יתר הבקשות, שהוגשו מאוחר יותר, אינן מוסיפות נדבך מהותי איכותי אשר יש בו כדי להקנות למי מהן את הבכורה. המבקשים ביתר הבקשות – בקשת משאבים מאוחדים, בקשת כץ, בקשת לייטקום ובקשת רוז (להלן: המבקשים הנוספים), הגישו אף הם עמדה משותפת, בה הודיעו כי הגיעו להסכמה על איחוד כוחות, וביקשו להורות על מחיקת בקשת וולפנר-הייט. לטענתם, כל הבקשות הוגשו במהלך פגרת הסוכות, בפער זמנים קטן זו מזו, ולכן יש לראותן כבקשות שהוגשו בו זמנית. עוד נטען, כי אין הבדל איכותי משמעותי בין הבקשות המצדיק מתן עדיפות למי מהן, משכולן מבוססות על תשתית ראייתית זהה. במצב דברים זה, כך לפי הנטען, יש ליתן משקל מכריע להסכמה אליה הגיעו המבקשים הנוספים, אשר הושגה עוד בטרם הגשת העמדה לבית המשפט. הסכמה זו, לטענתם, מעידה שהמבקשים הנוספים ינהלו את ההליך ביעילות ובתום לב, ותאות למבקשים עתידיים שכאשר לא ניתן להכריע בין בקשות על פי כללי התחרות שנקבעו בפסיקה, מוטב להגיע להסכמות. לחילופין, ביקשו המבקשים הנוספים להורות על איחוד הדיון בכל הבקשות. החברה הגישה אף היא את עמדתה, בה טענה כי ניהול הליכים רבים

במקביל כרוך בסרבול והכבדה מיותרים, וביקשה כי בית המשפט יותיר בקשה אחת לבירור, מבלי שחיוותה דעתה באשר לאופן בחירת אותה בקשה.

6. בית המשפט המחוזי קבע בהחלטתו מיום 26.12.2022, כי יש להותיר לבירור את בקשת וולפנר-הייט, ולמחוק את יתר הבקשות. נקבע כי בנסיבות העניין, בהן לא נמצאו פערי איכות משמעותיים בין הבקשות, יש לדבוק בכלל הכרעה של "הראשון בזמן", לאור הוודאות שהכלל מקנה והקלות שבה הוא ניתן ליישום. אשר לאפשרות של איחוד כפוי של כל הבקשות, נקבע כי הדבר עלול להכביד על ניהול ההליך ולפגוע ביעילותו, לאור ריבוי הבקשות. כן צוין כי בחירה בכלל הכרעה כזה, עלולה לפגוע בתמריצים של תובעים נגזרים פוטנציאליים, ולעודד הגשת בקשות מאוחרות על-ידי מבקשים שיבקשו להצטרף כ'טרמפיסטים' לבקשות מוקדמות. מטעם זה, אף נקבע כי אין לתת עדיפות לבקשות המאוחרות אך מפאת איחוד כוחות ביניהן. לגבי יישומו של כלל "הראשון בזמן" במקרה הנדון, הפנה בית המשפט המחוזי לתקנה 33(ה) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: התקנות), הקובעת כי: "מועד ההגשה של מסמך לבית המשפט, לכל עניין, יהיה המועד שבו הוגש לבית המשפט, ובלבד שקבלתו אושרה". בהמשך לכך, צוין כי משעה שאין הגבלה בדין על הגשת בקשות מן הסוג הנידון בתקופת הפגרה – הרי שיש לראות את מועד הגשתה של הבקשה, אף אם טרם התקבלה לרישום ובלבד שאושרה קבלתה בהמשך – כמועד הגשת הבקשה. בהתאם, נפסק כי יש להותיר לבירור את בקשת וולפנר, שהוגשה ראשונה בזמן, ואשר המבקש בה איחד כוחות עם המבקש בבקשת הייט, שהוגשה שנייה בזמן.

מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי.

בקשת רשות הערעור

7. המבקשים הנוספים חוזרים בעיקרו של דבר על טענתם לפיה יש לבכר את בקשותיהם שלהם משיקולים של הכוונת התנהגות, וזאת מקום שהם השכילו להבין, לדבריהם, מבעוד מועד, כי בנסיבות העניין לאף אחת מן הבקשות אין קדימות ואין עדיפות, ועל כן שומה על כלל המבקשים להתאחד ולהגיש בקשה משותפת. לטענתם, וולפנר-הייט סרבו לשתף פעולה והעדיפו את עניינם על פני חבירה למבקשים, ובכך פעלו בניגוד לטובת החברה והשיתוף עליה הוצאות מיותרות. עוד נטען, כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שקבע כי בקשות וולפנר-הייט הוגשו ראשונות בזמן, מקום שכל הבקשות נקלטו ונרשמו במערכת 'נט המשפט' עם סיום הפגרה, כך שיש לראותן כאילו הוגשו בו זמנית. מעבר לכך נטען, כי בקשות וולפנר-הייט הוגשו ביום 11.10.2022 לאחר

השעה 17:00, ועל כן, לפי תקנה 161(ד) לתקנות, יש לראותן כאילו הוגשו ביום 12.10.2022 בשעה 07:00 – באותו היום שבו הוגשה בקשת משאבים מאוחדים. לחילופין, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא הורה על איחודן של כלל הבקשות.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בבקשה ובנספחיה, באתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות, כפי שיפורט להלן.

9. הלכה היא, כי כאשר מוגשות מספר בקשות לאישור תביעה נגזרת המתייחסות כולן לפרשה אחת, על בית המשפט להכריע איזוהי הבקשה העדיפה מביניהן, ובהתאם להורות על מחיקת חלק מן הבקשות או על איחודן. הטעם לכך הוא הצורך למנוע מצב בו יתנהלו במקביל מספר הליכים דומים, המתייחסים לאותה מסכת עובדתית, בהם תהיה החברה מיוצגת על ידי מבקשים שונים – באופן שיצור כפל תביעות בגין אותה עילה, בזבוז משאבי שיפוט והכרעות סותרות. הלכה דומה נפסקה גם בהתייחס למספר בקשות לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת המוגשות מכוחו של סעיף 198א לחוק החברות. אמות המידה להכרעה בין בקשות מתחרות מסוג זה, שורטטו בפסיקת בית משפט זה, בע"א 3293/17 רבקה טכנולוגיות בע"מ נ' טלמור (12.9.2018) (להלן: עניין רבקה טכנולוגיות).

10. בעניין רבקה טכנולוגיות נקבע כי ככלל, יש ליתן עדיפות למבקש הראשון בזמן, אשר הניח תשתית ראייתית ראשונית לעמידה בתנאים לאישור תביעה נגזרת. במקרים בהם המבקש הראשון הוא שחשף את הפרשה, לרוב על-ידי השקעת משאבים מצידו, נתמך כלל "הראשון בזמן" בשיקולים של הוגנות. גם כשאין זה המצב, הכלל האמור מוצדק בהיותו כלל פשוט וקל ליישום, המייצר וודאות ויציבות, בהכוונו מבקשים מאוחרים פוטנציאליים שלא להתחרות בבקשה ראויה שהקדימה את בקשתם (ראו: עניין רבקה טכנולוגיות, פסקה 6; רע"א 6072/22 דה לנגה נ' אוליר מסחר ותעשיות בע"מ, פסקה 14 (3.11.2022) (להלן: עניין דה לנגה)). עם זאת, כלל "הראשון בזמן" אינו כלל בלעדי. השיקול של איכות הבקשה עשוי לגבור על שיקול העיתוי, ככל שהבקשה המאוחרת מוסיפה נדבך איכותי משמעותי, מבחינה עובדתית או משפטית, בהשוואה לבקשה המוקדמת. כך, עשוי שיקול העיתוי ליסוג כאשר הבקשה המוקדמת נמצאה לוקה, למשל אם הוגשה באופן חפוז וללא ביסוס ראוי רק על מנת "לתפוס מקום בתור" (עניין רבקה טכנולוגיות, בפסקה 8 לפסק הדין של השופט נ' הנדל ובפסקה 2 לפסק הדין של השופט

נ' סולברג; כן ראו: ע"א 7626/18 חורב נ' ורדניקוב, פסקה 12 (25.8.2020)).

11. עוד נקבע בפסיקה, כי במקרים בהם בקשות לאישור תביעה נגזרת או לגילוי מסמכים מוגשות בסמוך מאד זו לזו, עד כי ניתן לראותן כאילו הוגשו בו זמנית – יש להכריע ביניהן בהסתמך על שיקולי האיכות. מקום שאין פערי איכות משמעותיים בין הבקשות, יעמוד על כנו כלל "הראשון בזמן" (ראו: עניין דה לנגה, בפסקאות 12 ו-21).

12. ומכאן, לענייננו. במקרה שלפנינו בקשות וולפנר-הייט הוגשו בפער קטן יחסית של פחות מיממה קודם לבקשת משאבים מיוחדים, וימים בודדים לפני יתר הבקשות. אף לא ניתן לומר כי המבקשים בבקשות אלה הם "חושפי הפרשה", מקום שכל הבקשות הוגשו בהתבסס על הודעת הנציבות ובעקבותיה. בנסיבות אלה, מצטמצם במידה מסוימת משקלו של השיקול בדבר עיתוי הגשת הבקשה, וניתן לייחס משקל גדול יותר לשיקול של איכות הבקשה. עם זאת, בענייננו, כפי שקבע בית המשפט המחוזי וכפי שצינו המבקשים הנוספים בבקשתם – אין פערי איכות משמעותיים בין הבקשות. התשתית הראייתית ביסוד כל הבקשות דומה, בהיותה מבוססת כאמור על הודעת הנציבות והחקירה שנערכה, והטענות המשפטיות שמועלות במסגרת הבקשות, דומות גם הן. אף לא ניתן לומר כי נפל פגם בהתנהלותם של מי מהמבקשים, כמי שהגישו את בקשתם בפזיזות במטרה לקנות "מקום בתור". במצב דברים זה, כאמור, יש לדבוק בכלל "הראשון בזמן", משמדובר בכלל הכרעה טכני פשוט וקל ליישום, המקנה ודאות דיונית.

13. בכל המתייחס ליישומו של כלל זה במקרה דנן, לא מצאתי ממש בטענות המבקשים הנוספים לשגיאות שנפלו בקביעתו של בית המשפט המחוזי באשר לעיתוי הגשת הבקשות. בניגוד לטענתם, מתקנה 161(1)(ד) לתקנות לא עולה כי יש לראות את הבקשות בענייננו כאילו הוגשו לאחר תום פגרת סוכות, מקום שלא מדובר בבקשות שהוגשו במהלך "יום מנוחה שנקבע בחיקוק". בנוסף, גם בהינתן שמועד ההגשה של בקשת וולפנר, כמו בקשת הייט, הוא בבוקר היום העוקב למועד ההגשה בפועל, קרי יום 12.10.2022 בשעה 07:00 – עדיין מדובר בבקשות מוקדמות ביחס לבקשת משאבים מיוחדים, שהוגשה באותו יום בשעה 16:30, וביחס ליתר הבקשות, שהוגשו בפער של יום ויותר לאחר מכן.

14. מעבר לכך, לא ראיתי להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה אין מקום, בנסיבות העניין, להורות על איחוד כפוי בין כלל הבקשות, או לבכר את בקשות

המבקשים הנוספים מן הטעם שאלה היו נכונים לאחד כוחות עם יתר המבקשים. יצוין תחילה כי מדובר בהחלטה דיונית הנוגעת לאופן הראוי לניהול ההליך, ובעניינים אלה, כידוע, מוקנה לערכאה הדיונית שיקול דעת רחב (ראו: עניין דה לנגה, פסקה 14). אף לגופו של עניין, לא שוכנעתי כי קיים יתרון באיחודן של הבקשות – בין אם על דרך העדפת בקשותיהם של המבקשים הנוספים, ובין אם על דרך של כפיית איחודן של כלל הבקשות. לנוכח ריבוי הבקשות ובאי-הכוח המייצגים במקרה הנדון, איחוד כזה עלול להוביל, מבחינה מעשית, לסרבול ההליך ולהכביד על ניהולו. אף מבחינת הכוונת התנהגות, כלל הכרעה כאמור עלול לפגוע במערך התמריצים של מבקשים פוטנציאליים, ולעודד הגשת בקשת מאוחרות, אף אם אלה אינן נושאות בקרבן תוספת איכותית, באופן שאינו יעיל.

15. אשר על כן, בקשת רשות הערעור נדחית.

משלא נתבקשה תשובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ' באדר התשפ"ג (13.3.2023).

ש ו פ ט ת